

Väljaandja:	Vabariigi Valitsus
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.03.2004
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	10.02.2005
Avaldamismärge:	

Õigustloovate aktide eelnõude normitehnika eeskiri

Vastu võetud 28.09.1999 nr 279
[RT I 1999, 73, 695](#)
jõustumine 01.01.2000

Muudetud järgmiste määrustega (kuupäev, number, avaldamine Riigi Teatajas, jõustumise aeg):

20.11.2001 nr 357 ([RT I 2001, 92, 562](#)) jõust. 30.11.2001, osaliselt 1.01.2002

25.02.2004 nr 44 ([RT I 2004, 10, 61](#)) jõust. 1.03.2004

Määrus kehtestatakse «Vabariigi Valitsuse seaduse» (RT I 1995, 94, 1628; 1996, 49, 953; 88, 1560; 1997, 29, 447; 40, 622; 52, 833; 73, 1200; 81, 1361 ja 1362; 87, 1468; 1998, 28, 356; 36/37, 552; 40, 614; 107, 1762; 111, 1833; 1999, 10, 155; 16, 271 ja 274; 27; 391; 29, 398 ja 401; 58, 608) § 27 lõike 3 alusel valitsusasutuste poolt väljatöötatavate õigustloovate aktide eelnõudele esitatavate nõuete ühtlustamiseks.

1. peatükk SEADUSE EELNÕU

1. jagu Seaduse eelnõule esitatavad põhinõuded

§ 1. Seaduse eelnõu vastavus kehtivale õigusele

- (1) Seaduse eelnõu peab olema kooskõlas põhiseaduse, rahvusvahelise õiguse üldtunnustatud põhimõtete ja normide, Eesti Vabariigi suhtes jõustunud välislepingute ning Euroopa Liidu õigusega.
- (2) Seaduse eelnõu säte võib olla vastuolus kehtivate seaduste nende sätetega, mida seaduse eelnõu seadusena vastuvõtmise korral muudetakse või mis tunnistatakse kehtetuks.

[[RT I 2004, 10, 61](#)– jõust. 1.03.2004]

§ 2. Seaduse eelnõu keel

- (1) Seaduse eelnõu tekst peab vastama eesti kirjakeele normile ning olema üheselt arusaadav.
- (2) Seaduse eelnõus kasutatakse kehtiva õiguse ja reguleeritava valdkonna termineid. Uusi termineid võib kasutada:
 - 1) valdkonna esmasel reguleerimisel;
 - 2) valdkonna uuesti reguleerimisel, kui uus termin vastab paremini lõikes 1 esitatud nõuetele.
- (3) Võõrsõnu on lubatud kasutada juhul, kui eesti kirjakeeles puudub võõrsõnale vaste või kui võõrsõna on eesti kirjakeeles levinud.

§ 3. Mõiste määratlemine

- (1) Mõiste määratletakse samas seaduse eelnõus, kui:
 - 1) see on õigusinstituudi mõisteid määratlev tähtsaim eelnõu ning mõistel on reguleeritava valdkonna seisukohalt oluline juriidiline tähtsus;
 - 2) mõistet põhjendatult kasutatakse tavalisest või õigusaktides sätestatust erinevas tähenduses;
 - 3) mõistet on võimalik mitmeti tõlgendada või kui tal on mitu tähendust;
 - 4) mõiste on väljendatud terminiga, mille kasutus ei ole eesti keeles üldlevinud.

(1¹) Seaduse eelnõus kasutatavad mõisted peavad olema kooskõlas Euroopa Liidu õiguses kasutusel olevate mõistetega ning seaduse eelnõus neid üldjuhul ei määratleta.
[RT I 2004, 10, 61– jõust. 1.03.2004]

(2) Mõiste määratletakse selle tunnuste kaudu või mõistega hõlmatud subjektide, objektide või nähtuste loetelu kaudu.

(3) Lõike 1 punktis 1 nimetatud mõiste määratletakse seaduse eelnõu selles osas, mis käsitleb mõistega seonduvat, või kui mõistet kasutatakse kogu tekstis, siis üldsätetes eraldi paragrahvis.

(4) Lõike 1 punktides 2 ja 3 nimetatud mõisted määratletakse seaduse eelnõu üldsätetes, lisades väljendi «selle seaduse tähenduses» või «käesoleva seaduse tähenduses».

§ 4. Volitusnorm

(1) Volitusnormiga antakse õigus või pannakse kohustus kehtestada Vabariigi Valitsuse, ministri, valla- või linnavolikogu või -valitsuse määrus:

1) seaduse või

2) seaduse ja Euroopa Liidu õigusakti rakendamiseks.

[RT I 2004, 10, 61– jõust. 1.03.2004]

Kui määrusega reguleeritakse ühe ministeeriumi valitsemisala või valitsemisala asutuste töökorraldust või asjaajamist, võib volitusnormis ette näha ministri määruse kehtestamise.

(1¹) Volitusnormi esitamisel lähtutakse "Haldusmenetluse seaduse" (RT I 2001, 58, 354) §-des 90 ja 91 sätestatust.

[RT I 2001, 92, 562– jõust. 1.01.2002]

(2) Volitusnormis esitatakse volituse sisu ja ulatus.

(3) Vabariigi Valitsust, ministrit ega valla- või linnavolikogu või -valitsust ei volitata kehtestama põhiõiguste ja -vabaduste kitsendamise aluseid või tingimusi, riiklikke makse, lõivusid ja koormisi ega otsustama muid riigielu küsimusi, mis põhiseaduse kohaselt tuleb reguleerida seadusega.

(4) Volitusnormi sõnastusest peab üheselt selguma määruse kehtestamise õigus või kohustus.

(5) Volitusnormis võib anda Vabariigi Valitsusele õiguse volitada määruse kehtestamine edasi ministrile ning valla- või linnavolikogule õiguse volitada määruse kehtestamine edasi valla- või linnavalitsusele, kui määruse kehtestamine ei ole valla- või linnavolikogu ainupädevuses.

§ 5. Seaduse eelnõu rekvisiidid

Seaduse eelnõu rekvisiidid on:

1) märge «EELNÕU» ning eelnõu kooskõlastamiseks esitamise ja Vabariigi Valitsusele esitamise korral eelnõu valmimise kuupäev seaduse eelnõu esimese lehekülje paremas ülanurgas;

2) seaduse pealkiri;

3) seaduse vastuvõtmise kuupäeva koht ja vastuvõtmise koht;

4) allkirjastaja ees- ja perekonnanimi ning ametinimetus;

5) märge eelnõu esitaja kohta «Algatanud Vabariigi Valitsus» ning eelnõu Riigikogule esitamise kuupäeva ja esituskirja numbriga koht.

[RT I 2004, 10, 61– jõust. 1.03.2004]

§ 6. Seaduse eelnõu pealkiri

(1) Seaduse eelnõu pealkiri väljendab kokkuvõtlikult eelnõu sisu.

(2) Seaduse eelnõu pealkiri lõpeb sõnaga «seadus» nimetavas käändes.

(3) Eelnõu nimetatakse seadustiku eelnõuks, kui eelnõuga reguleeritakse kogu õigusharu või suuremat osa õigusharu institutidest.

§ 7. Seaduse eelnõu ülesehitus

(1) Seaduse eelnõu koosneb paragrahvidest.

(2) Paragrahvid võivad rühmitada nende sisulise seotuse järgi peatükkideks. Seadustiku eelnõu peatükid võivad rühmitada osadeks.

(3) Peatüki võib jaotada jagudeks, jao jaotisteks ja jaotise alljaotisteks, mis koosnevad sisult seotud paragrahvidest.

§ 8. Paragrahv

- (1) Paragrahv sisaldab õigusnormi või õigusnormi osa.
- (2) Üldist sätet sisaldavale paragrahvile võivad järgneda üldist sätet täpsustavad või üldise sätte erandeid kehtestavad paragrahvid.

§ 9. Lõige ja punkt

- (1) Paragrahv võib jaguneda lõigeteks või punktideks.
- (2) Paragrahvi esimeses lõikes sõnastatakse üldine säte ning järgmistes lõigetes selle sätte täpsustused või erandid.
- (3) Kui paragrahvis või selle lõikes esitatakse loendeid, siis jaotatakse paragrahv või lõige punktideks, mis nummerdatakse.

§ 10. Seaduse eelnõu teksti osade tähistamine

- (1) Seaduse eelnõu teksti osad tähistatakse araabia numbritega.
- (2) Seaduse eelnõus on paragrahvide, peatükkide ja osade numeratsioon läbiv.
- (3) Jagude numeratsioon peatükis, jaotiste numeratsioon jaos ja alljaotiste numeratsioon jaotises algab numbrist üks.

§ 11. Seaduse eelnõu teksti osade pealkirjad

- (1) Seaduse eelnõu osal, peatükil, jaol, jaotisel, alljaotisel ja paragrahvil on pealkiri.
- (2) Pealkiri peab kokkuvõtlikult väljendama teksti osa sisu.
- (3) Pealkiri esitatakse nimetavas käändes.
- (4) Ühest või kahest paragrahvist koosneva seaduse eelnõu paragrahv võib olla pealkirjata.

§ 11¹. Seaduse eelnõu lisa

- (1) Seaduse eelnõu lisa on eelnõu osa.
- (2) Seaduse eelnõu lisa võib olla tabel, vorm, näidis, kaart, kavand, skeem või muu materjal, mis kuulub seaduse reguleerimisalasse.
- (3) Kui seaduse eelnõul on mitu lisa, siis need nummerdatakse.

[RT I 2001, 92, 562- jõust. 30. 11. 2001]

§ 12. Seaduse eelnõu üldsätted

- (1) Seaduse eelnõu üldsätted hõlmavad paragrahve, mis sisaldavad seaduse reguleerimisala ning seaduse eelnõus käsitletavate õigusinstitiutide üldisi sätteid.
- (2) Reguleerimisala esitatakse seaduse eelnõu esimeses paragrahvis. Reguleerimisala sättes loetletakse seaduse eelnõus käsitletavat õigusinstitiutid või reguleeritav valdkond. Seaduse reguleerimisala ei ole vaja esitada, kui seaduse eelnõu pealkiri avab eelnõu reguleerimisala ning seda ei ole vaja täpsustada.
- (3) Paragrahvide rühmitamise korral esitatakse seaduse eelnõu üldsätted eelnõu esimeses peatükis või esimeses osas, kui osa ei jagune peatükkideks. Paragrahvi 7 lõikes 3 nimetatud tekstiosade üldsätted esitatakse tekstiosa esimeses allosas.
- (4) Seaduse eelnõu üldsätetes võib viidata Euroopa Liidu õigusele, kui viide on seaduse reguleerimiseseme seisukohast olulise tähendusega ning laieneb kogu seaduse reguleerimisalale.

[RT I 2004, 10, 61– jõust. 1.03.2004]

§ 13. Õigusakti sätte taasesitamine

- (1) Seaduse eelnõu tekstis ei taasesitata õigusakti sätet ega sama seaduse eelnõu sätet, vaid viidatakse sellele.

(2) Kui õigusakti sätte taasesitamine on seaduse eelnõu mõttelist terviklikkust arvestades vajalik, esitatakse säte sõna-sõnalt, sellele viitamata.

§ 14. Otsene viide

(1) Otsene on viide sama seaduse eelnõu, seaduse või Euroopa Ühenduse või Euroopa Aatomienergiaühenduse määruse sättele.

(2) Madalama õigusjõuga õigusakti ja jõustumata seaduse sättele ei viidata.

(3) Jõustumata seaduse sättele on lubatud viidata juhul, kui selle jõustumine nähakse ette enne viitava sätte jõustumist või kui viitava seaduse ja viidatava seaduse säte jõustuvad ühel ajal.

(4) Otse viidates välditakse viitamist

1) põhiseadusele;

2) seaduse eelnõu järgmistele sätetele;

3) viitavale sättele;

4) korduvalt ühes paragrahvis;

5) Euroopa Ühenduse või Euroopa Aatomienergiaühenduse direktiivile, välja arvatud juhul, kui direktiiv on Eesti õiguses vahetult kohaldatav.

(5) Põhiseaduslikus seaduses välditakse viitamist lihtseadusele.

(6) Viide seaduse sättele peab sisaldama viidatava seaduse pealkirja, mis kirjutatakse väikese algustähega ja ilma jutumärkideta.

(7) Viide Euroopa Liidu õigusakti sättele peab sisaldama viidatava õigusakti andjat, liiki ja numbrit (näiteks «EL nõukogu määrus 44/2001/EÜ»).

[RT I 2004, 10, 61 – jõust. 1.03.2004]

§ 15. Kaudne viide

(1) Kaudne on viide kohaldatavale õigusinstituudile, seadusele, Euroopa Liidu õigusaktile või Euroopa Liidu pädevusse kuuluvale valdkonnale.

(2) Õigusinstituudile viidates kohaldatakse § 14 lõikes 2 sätestatud ning seadusele viidates § 14 lõigetes 2 ja 3, lõike 4 punktides 1 ja 4 ning lõigetes 5 ja 6 sätestatud.

[RT I 2004, 10, 61 – jõust. 1.03.2004]

§ 15¹. Lühendite ja tähiste kasutamine

(1) Eelnõu tekstis kirjutatakse sõna «paragrahv» välja ainult kas lause esimese sõnana, punkti alguses või juhul, kui sõnale «paragrahv» ei järgne numbrit. Teistel juhtudel tarvitatakse paragrahvitähist, millele vajadusel lisatakse sobiv käändelõpp. Ainsuse omastavas ja osastavas käändes käändelõppu ei lisata.

(2) Enam kui kahele sättele üheaegse viitamise vajadusel võib viites kasutada lõike tähistamiseks lühendit «lg» ja punkti tähistamiseks lühendit «p».

(2¹) Euroopa Liidu õigusaktile viidates kasutatakse artikli tähistamiseks lühendit «art», lõike tähistamiseks lühendit «lg», punkti tähistamiseks lühendit «p» ja alapunkti tähistamiseks lühendit «alap».

(3) Pika sõnaühendi kordamise vältimiseks esitatakse see eelnõu tekstis esmakordselt täielikult, märkides sulgudes selle edaspidi kasutatava lühendi.

[RT I 2004, 10, 61 – jõust. 1.03.2004]

§ 16. Normitehniline märkus

(1) Seaduse eelnõus võib ette näha normitehnilise märkuse, milles seaduse kohaldamise hõlbustamiseks viidatakse asjaoludele, mis ei ole normatiivselt siduvad.

(2) Normitehniline märkus tähistatakse tekstis ülemise indeksiga ja esitatakse eelnõu lõpus informatiivse tekstina.

(3) Kui seaduse eelnõu ette valmistades on rakendatud Euroopa Liidu õigusakti, siis esitatakse normitehnilise märkusena õigusakti vastuvõtja, number, pealkiri ja avaldamismärge Euroopa Liidu Teatajas (näiteks «EL nõukogu direktiiv 2002/8/EÜ õiguskaitsele ligipääsu parandamise kohta piiriüleste vaidluste korral, luues niisuguste vaidluste jaoks ühtsed õigusabi puudutavad miinimumreeglid (Euroopa Liidu Teataja L 026, 31.01.2003, lk 41–47)»). Euroopa Ühenduse või Euroopa Aatomienergiaühenduse määrusele normitehnilises märkuses ei viidata. Normitehnilist märkust tähistav ülaindeks esitatakse seaduse eelnõu pealkirja järel.

[RT I 2004, 10, 61– jõust. 1.03.2004]

§ 17. Avaldamismärke

- (1) Esimest korda eelnõu tekstis seadusele või selle sättele viidates lisatakse viitele seaduse Riigi Teatajas avaldamise andmed (avaldamismärke). «Riigi Teataja seaduse» (RT 1999, 10, 155; 57, 594) kohaselt koosneb avaldamismärke Riigi Teataja osa lühendtähisest, ilmumisaastast, ande numbrist ja artikli numbrist.
- (2) Kui viidatavat seadust on muudetud, tehakse avaldamismärke kõigi muudatusi kehtestanud seaduste avaldamise kohta viitava seaduse eelnõu vastuvõtmiseks esitamise seisuga.
- (3) Kui viidatav seadus on kõiki muudatusi arvestades avaldatud terviktekstina, sisaldab avaldamismärke andmed seaduse algtekstina avaldamise, seaduse terviktekstina avaldamise ja terviktekstina avaldamisele järgnenud muudatuste avaldamise kohta. Kui seadusest on avaldatud mitu tervikteksti, sisaldab avaldamismärke andmed seaduse algteksti avaldamise, seaduse viimase tervikteksti avaldamise ja sellele järgnenud muudatuste avaldamise kohta.
- (4) Esimest korda eelnõu tekstis Euroopa Liidu õigusaktile viidates tuleb § 14 lõikes 7 nimetatud andmetele lisada viitele õigusakti pealkiri ning esmakordse avaldamise andmed (näiteks «EL nõukogu määrus 44/2001/EÜ kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades, (Euroopa Liidu Teataja L 012, 16.01.2001, lk 1–23)»).

[RT I 2004, 10, 61– jõust. 1.03.2004]

§ 18. Rakendussätted

- (1) Rakendussätted sisaldavad seaduse sätete rakendamise erisusi ja täpsustusi, teiste seaduste muutmise ja kehtetuks tunnistamise sätteid ning jõustumisnormi.
- (2) Rakendussätted esitatakse seaduse eelnõu viimases peatükis või osas või peatükkide ja osade puudumise korral eelnõu lõpus.
- (3) Valdonna senise õigusliku regulatsiooni muutmise korral nähakse õigusliku järjepidevuse tagamiseks rakendussätetes ette üleminekusätted seniselt õiguslikult regulatsioonilt uuele üleminekuks.

§ 19. Seaduse jõustumisnorm

- (1) Jõustumisnormiga sätestatakse seaduse või selle sätte jõustumine põhiseaduses ja «Riigi Teataja seaduses» kehtestatud üldkorras ettenähtust erineval tähtpäeval.
- (2) Seaduse jõustumisele eelnev ajavahemik peab olema piisav volitusnormide alusel kehtestataivate ning seaduse rakendamist tagavate määruste väljatöötamiseks ja jõustamiseks.
- (3) Jõustumisnormi sätestades on vaja arvestada, et seaduses ettenähtud õiguste ja kohustuste muudatustega tutvumiseks ning korralduslikuks ja halduslikuks eeltööks peab olema piisavalt aega ning seaduse rakendamiseks küllaldaselt raha või võimalus saada seda järgmisel või järgmistel eelarveaastatel.
- (4) Jõustumisnorm esitatakse seaduse eelnõu viimase paragrahvina.
- (5) Kui jõustumisnormis nähakse ette mõne sätte jõustumine üldisest erineval tähtpäeval, siis esitatakse see paragrahvi eri lõigetes.

§ 20. Seaduse tagasiulatuv jõud

- (1) Tagasiulatuvalt kohaldatavad sätted on keelatud, kui see toob kaasa isiku kohustuste või vastutuse suurenemise või õiguste või vabaduste vähenemise või muu negatiivse tagajärje.
- (2) Tagasiulatuvalt kohaldatavad sätted on lubatud üksnes lõikes 1 nimetatata juhtudel ja põhjendatud vajaduse korral.

2. jagu

Seaduse muutmise või kehtetuks tunnistamine

§ 21. Seaduste muutmise või kehtetuks tunnistamine

(1) Kui seaduse rakendamine eeldab teiste seaduste muutmist või kehtetuks tunnistamist, esitatakse seaduse eelnõu rakendussätetes nende seaduste muutmise või kehtetuks tunnistamise sätted iga seaduse kohta eraldi paragrahvis. Seaduse eelnõus ei esitata jõustunud muutmise või kehtetuks tunnistamise seaduse muutmise või kehtetuks tunnistamise sätteid.

(2) Lihtseaduse rakendussätetes ei nähta ette põhiseaduslike seaduste muutmist või kehtetuks tunnistamist.

(2¹) Karistusseaduste muudatused esitatakse eraldi muutmise seaduse eelnõus, mille menetlemisele kohaldatakse Vabariigi Valitsuse 11. juuni 1996. a määrusega nr 160 kinnitatud «Vabariigi Valitsuse reglemendi» (RT I 1996, 43, 844; 1999, 61, 621; 73, 695; 76, 715; 2000, 68, 435; 74, 460; 2001, 8, 38; 82, 495) punktis 19¹ sätestatud erikorda.

(3) Kui muudetavaid või kehtetuks tunnistatavaid seadusi on palju, võib muutmise või kehtetuks tunnistamise sätted esitada eraldi seaduse eelnõus seaduste kaupa Riigi Teatajas avaldamise kronoloogilises järjestuses.

(4) Muudetavad või kehtetuks tunnistatavad sätted esitatakse nende seaduses paiknemise järjekorras.

(5) Lõikes 3 nimetatud seaduse eelnõu esitatakse koos selle seaduse eelnõuga, millega muudatused või kehtetuks tunnistamised seonduvad.

(6) Kui muudetakse vähemalt üks kolmandik seaduse tekstist, koostatakse uue seaduse eelnõu, milles kavandatakse senise seaduse kehtetuks tunnistamine.

(7) [Kehtetu - RT I 2001, 92, 562- jõust. 30.11.2001]

(8) Seaduse muutmisel kontrollitakse kõigi seaduses olevate viidete ja normitehniliste märkuste ajakohasust ning vajadusel nähakse ette nende muutmise.

[RT I 2004, 10, 61– jõust. 1.03.2004]

§ 22. Põhinõuete kehtivus

Seaduse muutmise või kehtetuks tunnistamise seaduse eelnõu kohta kehtivad seaduse eelnõule esitatavad põhinõuded käesolevas jaos sätestatud erisustega.

§ 23. Seaduse muutmise seaduse eelnõule esitatavad nõuded

(1) Paragrahvi või selle sätte muutmise korral sõnastatakse, millist paragrahvi või sätet muudetakse, ning esitatakse uus tekst.

(2) Mitmes paragrahvis ühe ja sama sõna või väljendi asendamise korral esitatakse muudatus ühes muutmise sättes ning loetletakse muudetavate sätete paragrahvide, lõigete ja punktide numbrid.

(3) Kogu seaduses ühe või mitme sõna asendamise korral sõnastatakse, et sõna või sõnad asendatakse kogu tekstis. Nimetatud muudatussäte esitatakse seaduse eelnõus esimese muudatusena.

(4) Seaduste muutmise seaduse eelnõus võib ulatuslike ja mitmes seaduses tehtavate muudatuste korral esitada muutmise või kehtetuks tunnistamise sätted paragrahvidena iga seaduse kohta eraldi osas või peatükis.

[RT I 2001, 92, 562- jõust. 30.11.2001]

§ 24. Seaduse täiendamise nõuded

(1) Seadusesse paragrahvi lisamise korral märgitakse, mitmenda paragrahviga seadust täiendatakse ning esitatakse paragrahvi tekst.

(2) Seaduse teksti osa täiendamisel uue esimese paragrahviga märgitakse, millist teksti osa täiendatakse.

(3) Kui paragrahv paigutatakse kehtivate paragrahvide vahele, siis antakse lisatavale paragrahvile eelmise paragrahvi järjekorranumber, millele lisatakse araabia number ülemise indeksina.

(4) Kui seadust täiendatakse uue paragrahviga, siis kehtetuks tunnistatud paragrahvi numbrit ei kasutata.

(5) Kui seadust täiendatakse osa, peatüki, jao, jaotise või alljaotisega või paragrahvi lõike või punktiga või lõiget punktiga, lähtutakse lõigetes 1 kuni 3 sätestatust.

§ 24¹. Seaduse muutmise seaduse eelnõu rakendussätted

Seaduse muutmise seaduse eelnõuga muudetavasse seadusesse kavandatavate muudatuste kohaldamist käsitlevad rakendussätted, välja arvatud muutmise seaduse jõustumisnorm, nähakse ette täiendavate rakendussätetena muudetavas seaduses.

[RT I 2001, 92, 562- jõust. 30.11.2001]

§ 24². Normitehnilise märkuse muutmine

Seaduse muutmisel Euroopa Liidu õigusaktide muutmise tõttu tuleb eelnõus täiendada muudetava seaduse normitehnilise märkuse sõnastust, lisades sellele Euroopa Liidu õigusakti muutva õigusakti numbri ning avaldamismärke.

[RT I 2004, 10, 61– jõust. 1.03.2004]

§ 25. Muutmise või kehtetuks tunnistamise seaduse eelnõu pealkiri

(1) Muutmise või kehtetuks tunnistamise seaduse eelnõu pealkiri peab sisaldama muudetava või kehtetuks tunnistatava seaduse pealkirja.

(2) Kui muudetakse või tunnistatakse kehtetuks mitmeid seadusi, peab muutmise või kehtetuks tunnistamise seaduse eelnõu pealkirjast selguma, millega kavandatud muudatused või kehtetuks tunnistamised seonduvad.

(3) Kui muudetakse või tunnistatakse kehtetuks mõni paragrahv, siis võib paragrahvide numbrid esitada seaduse eelnõu pealkirjas.

§ 26. Muutmise ja kehtetuks tunnistamise seaduse eelnõu teksti osa pealkiri

Muutmise või kehtetuks tunnistamise seaduse eelnõu paragrahvil, peatükil ja osal ei pea olema pealkirja.

[RT I 2001, 92, 562- jõust. 30.11.2001]

3. jagu Seaduse eelnõu seletuskiri

§ 27. Seaduse eelnõu seletuskiri

Seaduse eelnõu kooskõlastamiseks esitamise ning Vabariigi Valitsusele ja Riigikogule esitamise korral lisatakse eelnõule seletuskiri. Seletuskirja eesmärk on põhjendada seaduse vastuvõtmise vajalikkust ja eelnõu põhiseisukohti ning anda ülevaade seaduse vastuvõtmisega kaasnevatest mõjudest.

§28. Seaduse eelnõu seletuskirja ülesehitus

(1) Seaduse eelnõu seletuskirja osad on:

- 1) sissejuhatus;
- 2) seaduse eesmärk;
- 3) eelnõu sisu ja võrdlev analüüs;
- 4) eelnõu terminoloogia;
- 5) eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele;
- 6) seaduse mõjud;
- 7) seaduse rakendamiseks vajalikud kulutused ja seaduse rakendamise eeldatavad tulud;
- 8) rakendusaktid;
- 9) seaduse jõustumine.

(2) Seaduse eelnõu Justiitsministeeriumile kooskõlastamiseks esitamise ja Vabariigi Valitsusele esitamise korral lisatakse lõikes 1 nimetatud osadele viimase osana «Eelnõu kooskõlastamine».

(3) Seaduse eelnõu Riigikogule esitamise korral lisatakse lõikes 1 nimetatud osadele viimase osana ülevaade asjaomaste valitsusväliste institutsioonide arvamustest ja nende arvestamata jätmise põhjendused.

(4) Seaduse muutmise või kehtetuks tunnistamise seaduse eelnõu seletuskirja liigendust võib muudatuste sisust ja ulatusest lähtudes muuta või liigendamisest loobuda.

[RT I 2001, 92, 562- jõust. 30.11.2001]

§ 29. Sissejuhatus

Seletuskirja osas «Sissejuhatus» selgitatakse seaduse eelnõu põhisisu, nimetatakse seaduse eelnõu koostanud ministeerium ning seaduse eelnõu autorite, eelnõu juriidilise ekspertiisi teinud juristi ning keeleteoimetaja nimed, ametikohad ja kontaktandmed. Sissejuhatuses märgitakse, milline häälteenus on Riigikogus seaduse eelnõu vastuvõtmiseks vajalik.

[RT I 2001, 92, 562- jõust. 30.11.2001]

§ 30. Seaduse eesmärk

Seletuskirja osas «Seaduse eesmärk» põhjendatakse seaduse algatamise vajalikkust, antakse ülevaade probleemi reguleerimisest siseriikliku õiguse ja selle rakendamise praktika kohaselt ning sõnastatakse seaduse eesmärgid ja nende saavutamise abinõud.

§ 31. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

(1) Seletuskirja osas «Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs»:

- 1) esitatakse seaduse eelnõu ülesehitus ja selle põhjendus;
- 2) antakse ülevaade seaduse eelnõus käsitletud õigusinstituutidest teksti osade kaupa;
- 3) selgitatakse, miks on eelnõu objektiks olevaid suhteid vaja reguleerida eelnõus esitatud kujul;
- 4) esitatakse andmed selle kohta, kas eelnõu on kooskõlas põhiseadusega, Euroopa Liidu õigusega, välislepingutega, mis on Eesti suhtes jõustunud, ning nende välislepingute eesmärgi ja objektiga, millele Eesti Vabariik on alla kirjutanud või mille kohustuslikkuse kohta Eesti Vabariik on väljendanud oma nõusolekut, kuid mis ei ole veel Eesti Vabariigi suhtes jõustunud. Andmed peavad sisaldama viiteid nendele konkreetsetele õigusaktidele ja sätetele, millega kooskõla on analüüsitud;
- 5) nimetatakse teiste riikide õigusaktid, mis on olnud seaduse eelnõu ettevalmistamisel eeskujuks, ning analüüsitakse eelnõu vastavust nimetatud õigusaktidele;
- 6) kommenteeritakse aluseks olnud teiste riikide seaduste rakendamise kogemust.

(2) Seaduse või selle sätete kehtetuks tunnistamise või muutmise korral esitatakse seletuskirjas õigusaktide nende sätete loetelu, milles on viidatud kehtetuks tunnistatavale seadusele või kehtetuks tunnistatavale või muudetavale sättele.

[RT I 2004, 10, 61– jõust. 1.03.2004]

§ 32. Eelnõu terminoloogia

Seletuskirja osas «Eelnõu terminoloogia» esitatakse seaduse eelnõu uued terminid, mis ei vasta õigusaktides kasutatud terminoloogiale, ja võõrkeelsed terminid ning põhjendatakse nende kasutamise vajalikkust.

§ 33. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

(1) Seletuskirja osas «Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele» esitatakse eelnõu reguleerimisalaga seotud Euroopa Liidu määruste, direktiivide ja muude õigusaktide ning õigusaktide tõlgendamiseks vajaliku kohtupraktika loetelu. Eelnõu seletuskirjale lisatakse käesoleva määruse lisa kohane Euroopa Liidu õigusallikate ja Eesti seaduse eelnõu võrdlustabel.

(2) Kui seaduse eelnõule on Eestis või välisriigis tehtud eelnõu Euroopa Liidu õigusele vastavuse selgitamiseks ekspertiis, lisatakse eelnõu seletuskirjale ekspertiisidokument ning eksperdi nimi, ametikoht ja aadress.

(3) Kui Euroopa Liidu õigusakt jätab liikmesriigile õiguse selle õigusakti siseriiklikuks täpsustamiseks, põhjendatakse eelnõu seletuskirjas siseriiklikult kehtestatava regulatsiooni olemust ja vajalikkust.

[RT I 2004, 10, 61– jõust. 1.03.2004]

§ 34. Seaduse mõjud

(1) Seletuskirja osas «Seaduse mõjud» selgitatakse seaduse vastuvõtmisega kaasnevat arvatavalt sotsiaalseid tagajärgi, mõjusid riigi julgeolekule, rahvusvahelistele suhetele, majandusele, keskkonnale, regionaalarengule, riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse asutuste töökorraldusele, ning seaduse vastuvõtmisega kaasnevat muid otseseid või kaudseid tagajärgi.

(2) Kui mõjude analüüsimisel kasutatakse sotsioloogilisi või statistilisi uurimusi või muid andmeid, viidatakse kasutatud dokumentidele või lisatakse nende koopiad.

[RT I 2001, 92, 562- jõust. 30. 11. 2001]

§ 35. Seaduse rakendamiseks vajalikud kulutused ja seaduse rakendamise eeldatavad tulud

Seletuskirja osas «Seaduse rakendamiseks vajalikud kulutused ja seaduse rakendamise eeldatavad tulud» esitatakse seaduse rakendamiseks vajalike otsuste kulutuste eelarve ning kulutuste katmise allikad ja kulutuste põhjendused. Kulutuste eelarve peab olema seotud riigieelarves ettenähtud või kavandatavate vahenditega. Käsitletavas osas kirjeldatakse ka seaduse rakendamise mõjusid kohalike omavalitsuste eelarvetele ning esitatakse muud kaudsete kulutuste prognoosid ja seaduse rakendamise eeldatavad tulud. Kui kulutuste katmine toimub osaliselt või täielikult Euroopa Liidu vahenditest, märgitakse seletuskirjas Euroopa Liidu finantseeringute osakaal.

[RT I 2004, 10, 61– jõust. 1.03.2004]

§ 36. Rakendusaktid

(1) Seletuskirja osas «Rakendusaktid» põhjendatakse seaduse eelnõu volitusnormide vajalikkust ning esitatakse asjaomaste rakendusaktide loetelu ja nende kavandid ning kehtestamise tähtaeg või tähtpäev. Rakendusakti kehtestamise tähtaja või tähtpäeva valikul tuleb lähtuda volitava seaduse jõustumise tähtpäevast arvestusega, et volitav seadus ja selle alusel kehtestatavad rakendusaktid jõustuksid samaaegselt.

(2) Rakendusakti kavand peab sisaldama rakendusakti ülesehituse ja olulisemate sätete esialgse sõnastuse. Kavand esitatakse seletuskirja lisana.

(3) Seaduse eelnõu või seaduse muutmise seaduse eelnõu, millega muudetakse seadust või tunnistatakse see kehtetuks, seletuskirja osas «Rakendusaktid» esitatakse loetelu kehtivatest rakendusaktidest, mis vajavad muutmist.

[RT I 2001, 92, 562- jõust. 30.11.2001]

§ 37. Seaduse jõustumine

Seletuskirja osas «Seaduse jõustumine» põhjendatakse seaduse ja selle sätete jõustumise tähtpäeva valikut.

§ 38. Eelnõu kooskõlastamine

(1) Seletuskirja osas «Eelnõu kooskõlastamine» esitatakse, kellele oli seaduse eelnõu kooskõlastamiseks ning arvamuse ja ettepanekute saamiseks esitatud, ning kooskõlastamise ja arvamuste tulemused. Arvestamata jäetud märkuste ja ettepanekute kohta koostatakse kooskõlastajate ja arvamuse esitajate märkuste ja ettepanekute kaupa tabel, milles põhjendatakse märkuste või ettepanekute arvestamata jätmist.

(2) Lõikes 1 nimetatud tabel vormistatakse seletuskirja lisana.

2. peatükk

VABARIIGI VALITSUSE MÄÄRUSE JA MINISTRI MÄÄRUSE EELNÕU

1. jagu

Vabariigi Valitsuse määruse ja ministri määruse eelnõule esitatavad põhinõuded

§ 39. Seaduse eelnõu kohta käivate sätete kohaldamine

Vabariigi Valitsuse määruse ja ministri määruse eelnõu põhinõuete suhtes kohaldatakse paragrahvis 2, §-des 7-11¹, §-des 14-18, § 19 lõigetes 1, 4 ja 5, §-des 20 ja 21, § 23 lõigetes 1-3 ning §-des 24-26 sätestatud seadusest ja käesolevast jaost tulenevate erisustega.

[RT I 2001, 92, 562- jõust. 30.11.2001]

§ 40. Määruse eelnõu vastavus kehtivale õigusele

(1) Määruse eelnõu peab olema kooskõlas põhiseadusega, seadustega, Euroopa Liidu õigusega, rahvusvahelise õiguse üldtunnustatud põhimõtete ja normidega ning Eesti Vabariigi suhtes jõustunud välislepingutega, samuti nende välislepingute eesmärgi ja objektiga, millele Eesti Vabariik on alla kirjutanud või mille kohustuslikkuse kohta Eesti Vabariik on väljendanud oma nõusolekut, kuid mis ei ole veel Eesti Vabariigi suhtes jõustunud. Ministri määruse eelnõu peab olema kooskõlas ka Vabariigi Valitsuse määrustega.

(1¹) Määruse eelnõu ettevalmistamisel tuleb arvestada "Haldusmenetluse seaduse" 6. peatükis sätestatuga.
[RT I 2001, 92, 562- jõust. 1.01.2002]

(2) Määruse eelnõu säte võib olla vastuolus kehtivate määruste nende sätetega, mida määruse eelnõu määrusena vastuvõtmise korral muudetakse või mis tunnistatakse kehtetuks.

(3) Määruse eelnõu ei tohi sisaldada sätteid, millega muudetakse, peatatakse või tunnistatakse kehtetuks kõrgema õigusjõuga õigusakte.

(4) Seaduses ettenähtud juhtudel võib määruse eelnõu sisaldada sätteid, millega muudetakse, peatatakse või tunnistatakse kehtetuks madalama õigusjõuga õigusakte.

[RT I 2004, 10, 61- jõust. 1.03.2004]

§ 41. Volitusnormi rakendamine

Määruse eelnõu sisu peab vastama seaduses või seaduses ja Euroopa Liidu õigusaktis sätestatud volitusnormi ulatusele. Määruse eelnõu ei tohi kitsendada ega laiendada volitava seaduse või Euroopa Liidu õigusakti sätteid.

[RT I 2004, 10, 61– jõust. 1.03.2004]

§ 42. Määruse eelnõu terminoloogia

(1) Määruse eelnõus kasutatavad terminid peavad vastama määruse aluseks oleva seaduse või Euroopa Liidu õigusakti terminoloogiale.

(2) Määruse eelnõus võib kasutada seadusega sätestamata reguleeritava valdkonna termineid juhul, kui see on vajalik seaduse rakendamiseks ning kui see ei ole vastuolus seaduse terminoloogiaga.

[RT I 2004, 10, 61– jõust. 1.03.2004]

§ 43. Määruse eelnõu rekvisiidid

Määruse eelnõu rekvisiidid on:

- 1) märg "EELNÕU" ja eelnõu valmimise kuupäev määruse eelnõu esimese lehekülje paremas ülanurgas;
- 2) määruse kehtestaja;
- 3) akti nimetus;
- 4) määruse kuupäeva ja numbriga koht;
- 5) määruse vastuvõtmise koht;
- 6) määruse pealkiri;
- 7) allkirjastajate ees- ja perekonnanimed ning ametinimetused;
- 8) kooskõlastusmärged koos allkirjastaja ees- ja perekonnanime ning ametinimetusega, kui volitusnormis on ette nähtud, et ministri määruse kehtestamiseks tuleb määruse eelnõu kooskõlastada teise ministriga.

§ 44. Määruse eelnõu pealkiri

Määruse eelnõu pealkiri väljendab kokkuvõtlikult eelnõu sisu.

§ 45. Määruse eelnõu ülesehitus

(1) Määruse eelnõu koosneb preambulist ja paragrahvidest.

(2) [Kehtetu - RT I 2001, 92, 562- jõust. 30.11.2001]

§ 46. Määruse eelnõu preambul

(1) Määruse eelnõu preambulis viidatakse volitusnormile või -normidele, mille alusel määrus kehtestatakse. Preambulis võib viidata ka teistele seaduse sätetele või ministri määruse puhul Vabariigi Valitsuse määruse sätetele, millest lähtudes või millega kooskõlas määrus kehtestatakse.

(2) Kui ministri määrus kehtestatakse volitusnormis sisalduva edasivolituse alusel, viidatakse ministri määruse eelnõu preambulis ka Vabariigi Valitsuse määruse sätetele, millega Vabariigi Valitsus on volitanud seaduses sätestatud volitusnormi ulatuses kehtestama seaduse rakendamiseks vajalikud õigusnormid ministri määrusega.

(3) Kui määrus kehtestatakse Euroopa Liidu õigusaktist tuleneva volitusnormi alusel, viidatakse määruse eelnõu preambulis lisaks Euroopa Liidu õigusakti vastavale sätetele ka seaduse sätetele, mis volitab Vabariigi Valitsust või ministrit kehtestama Euroopa Liidu õigusakti rakendamiseks vajalikud õigusnormid.

[RT I 2004, 10, 61– jõust. 1.03.2004]

§ 47. Õigusakti sätte taasesitamine

(1) Määruse eelnõu tekstis ei taasesitata õigusakti sätet ega sama määruse eelnõu sätet, vaid viidatakse sellele.

(2) Määruse eelnõu terviklikkust arvestades võib selle tekstis taasesitada seaduse või Euroopa Liidu õigusakti sätte.

(3) Määruse eelnõus ei taasesitata põhiseaduse sätteid.

[RT I 2004, 10, 61– jõust. 1.03.2004]

§ 48. Viitamisnõuded

(1) Volitusnormile või muule õigusakti sätetele viitamise korral kohaldatakse paragrahvi 17.

(2) Määrusele viitamise korral esitatakse ka määruse kuupäev ja number.

(3) Määruse muutmise või kehtetuks tunnistamise korral ei esitata muudetava määruse muutmise määruste pealkirju, kuupäevi ega numbreid, vaid määruste avaldamismärked.

(4) Määruse eelnõus ei viidata põhiseadusele.

(5) Viitamisel seadusele esitatakse seaduse pealkiri suure algustähega ja jutumärkides.

[RT I 2001, 92, 562- jõust. 30.11.2001]

§ 49.[Kehtetu - RT I 2001, 92, 562- jõust. 30.11.2001]

§ 50. Määruse jõustumisnorm

Määruse jõustumisnormis nähakse määruse jõustumise tähtpäevana ette volitava seaduse jõustumise tähtpäev. Kui määrust on volitava seaduse jõustumisega ühel ajal võimatu jõustada, võib määruse jõustumise päevana ette näha hilisema tähtpäeva.

2. jagu

Vabariigi Valitsuse määruse ja ministri määruse eelnõu seletuskiri

§ 51. Määruse eelnõu seletuskiri

Määruse eelnõu kooskõlastamiseks esitamise ning eelnõu määruse kehtestamiseks esitamise korral lisatakse eelnõule seletuskiri. Seletuskirja eesmärk on põhjendada eelnõu põhiseisukohti ning anda ülevaade määruse vastuvõtmisega kaasnevatest mõjudest.

§ 52. Seaduse eelnõu seletuskirja kohta käivate sätete kohaldamine

Määruse eelnõu seletuskirja suhtes kohaldatakse seaduse eelnõu seletuskirja kohta käivaid sätteid käesolevas jaos sätestatud erisustega.

§ 53. Määruse eelnõu seletuskirja ülesehitus

Määruse eelnõu seletuskirja osad on:

- 1) sissejuhatus;
- 2) eelnõu sisu;
- 3) eelnõu võrdlev analüüs;
- 4) eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele;
- 5) määruse mõjud;
- 6) määruse rakendamiseks vajalikud kulutused ja määruse rakendamise eeldatavad tulud;
- 7) määruse jõustumine;
- 8) eelnõu kooskõlastamine.

[RT I 2001, 92, 562- jõust. 30.11.2001]

3. peatükk RAKENDUSSÄTTED

§ 54. Enne käesoleva määruse jõustumist kehtestatud määruste muutmine

Enne käesoleva määruse jõustumist kehtestatud määrusi muutes säilitatakse nende senine vorm.

§ 54¹. Enne Euroopa Liiduga ühinemist normitehnikale kohaldatavad nõuded

Enne Eesti ühinemist Euroopa Liiduga jõustuvate õigustloovate aktide suhtes kohaldatakse kuni 29. veebruarini 2004. a kehtinud määruse redaktsiooni.

[RT I 2004, 10, 61– jõust. 1.03.2004]

§-d 55--58[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

EUROOPA LIIDU ÕIGUSALLIKATE JA EESTI SEADUSE EELNÕU VÕRDLUSTABEL

.....
Euroopa Liidu õigusallikate nimetused ja rekvisiidid
.....

Eesti seaduse eelnõu

Seaduse eelnõu säte (paragrahv, lõige, punkt)	EL õigusallika nõue (viide, märksõna või tsitaat)	Vastavus EL õigusallikale (vastab, ei vasta, vastab osaliselt)	Mittevastavuse või osalise vastavuse põhjendus	Kooskõlla viimise tähtaeg